

SƏNƏTKARA MƏHƏBBƏTLƏ

çaları və tar üçün yazılmış əsərlərdən yerli yerində istifadə edilmişdir. Görkəmli tarzın doğum günündə—aprelin 30-da "Araz"ın dalğalarında səsləndirilən bu musiqili kompozisiya musiqisevərlərə gözəl bir töhfədir. Onu da demək vacibdir ki, kompozisiyanı aktyor və muğənnilər —xalq artistləri Laləzar Mustafayeva, Nurəddin Mehdixanlı, Qəndab Quliyeva, əməkdar artist Məsum İbrahimov, müğənnilər Elza Qaybalyeva və Səbuhi İbayev öz ifaları ilə daha da rəvnaqlandırdılar. Heç şübhəsiz, kompozisiyanın belə uğurlu səslənməsində Hacı Məmmədovun, Telman Qarayevin, rejissor Leyla Qarayevanın da əməyi az olmamışdır. İnsan qəlbi arzularla, ideyalarla daim doludur. Lakin həyata keçməyən arzu-ideya da gözə görünməyən xəyalə bənzəyir. Mən Mərkəz Qacarı "Ramiz zirvəsi" poeması əsasında musiqili kompozisiya səsləndirmək arzusunda olanın kimliyi barədə bir söz deyə bilmərəm, ancaq bizim üçün çox xoşdur ki, bu arzu gerçəkləşib. Çünki zaman-zaman səslənəcək bu musiqili kompozisiya sənətə və sənətkara məhəbbətdən yoğrulmuşdur.

Mustafa CƏMƏNLİ,
yazıçı.

Şair Mərkəz Qacarı "Ramiz zirvəsi" poemasını sanki tarın müşayiətilə oxudum. Həçansa qəlbimə, ruhuma köçürdüyüm bu tar səsi bütün əlvanlığıyla xəyalımda canlandı. Yaddaşımlar hansısa dolaylarında "gələcəmiş" bu tar səsinə mənə qaytaran isə Mərkəz Qacarı xalq artisti Ramiz Quliyev haqqında yazdığı poema oldu. Sətilərdən, misralardan tar səsi pərdə-pərdə yüksəlirdi. Poemanın bəndlərindən Ramiz boylanırdı.

Şairlərimiz ta qədimdən musiqini, onun görkəmli nümayəndələrini se-və-sevə vəsf etmişlər. Mən vaxtilə "Muğamlarımızın vəsfi", "Musiqi alətlərimizin vəsfi" adlı silsilə musiqili ədəbi verilişlər yazmışdım. Bu verilişlər respublika radiosunda səsləndirilib və radionun fondunda bu gün də saxlanılır. Mən o zaman bu verilişləri hazırlamaq üçün Əfzələddin Xaqanidən üzü bəri klassik və müasir şairlərimizin əsərlərini nəzərdən keçirmişdim. Musiqimizi, onun ayrı-ayrı nümayəndələrini vəsf edən çoxlu poetik nümunələr əldə etmişdim. Onda bir daha əmin olmuşdum ki, musiqi ilə poeziya qoşa qanad kimidir. Sözsüz musiqi də belə söz olduğu kimi, şeirin də ahəngində nota köçürülməmiş bir musiqi var.

Poemada diqqətimi cəlb edən əsas cəhət Mərkəz Qacarı musiqiyə, xüsusən də muğamlara bələdliyi oldu. Musiqiyə əşina olmasaydı, şair belə yazsa bilməzdi:

*Uşyana çağırır "Şikəstəyi-fars",
Axtı, o, "Segah"ın qəm zirvəsində.*

*Qoca, aski dünya, yola gəl bir az,
Aşiqin bu hicran daha bəsidir.*

Əlbəttə, şair təkcə tarı, muğamları vəsf etməklə kifayətlənməyib, poemasının qəhrmanı, xalq artisti Ramiz Quliyevin sənət taleyində, keçdiyi həyat yoluna da işıq salıb.

Ramiz Quliyev musiqi mədəniyyətimiz tarixində çoxdan özünü təsdiq etmiş qadir bir sənətkardır. O bu gün tarı bütün dünyaya ta-

nıdır. Bu qədim xalq musiqi alətinin ifa imkanlarının genişliyini, hüdudsuzluğunu özünün bənzərsiz ifasıyla sübut edibdir.

Ramiz Quliyevin istedadının parlamasında heç şübhəsiz onun yetişdiyi mühitin, doğulub boya-başa çatdığı Ağdam torpağının, Qarabağın saf havasının, zəngin təbiətinin də təsiri olub.

Qarabağ camaatının musiqiyə, musiqiçiyə sonsuz məhəbbəti onu bu sənətə daha möh-

kəm tellərlə bağlayıb, indi isə Qarabağ dərdi, yurd həsrəti Ramizin ifasını bir az da təsirli edibdir. Onun ifa etdiyi muğamlara bəşəri bir kəder də hopub.

Poemada diqqəti cəlb edən cəhətlərdən biri də şairin musiqi tariximiz, onun ayrı-ayrı nümayəndələri haqqında məlumatlı olmasıdır. Bu cəhət poemada da öz əksini tapıb.

Mərkəz Qacar poemasında tarın keçib gəldiyi yola da nəzər salmağı unutmayıb. Otuzuncu illərdə tar kimi müqəddəs bir musiqi alətinin sıradan çıxarmaq istəyən, guya onun xalqın ruhunu oxşadığını söyləyənlər vardı. Üzeyir Hacıbəyli, Qurban Pirimov, Mikayıl Müşfiq kimi sənətkarlar tarın müdafiəsinə qalxmışdılar. Bu mənada Mərkəz Qacarı M. Müşfiqin məşhur "Oxu, tar" şeirinə müraciət və tarixə öz münasibəti də maraqlıdır.

Poemayı oxuduqca şairin xalq musiqisinə sonsuz məhəbbətinin şahidi olururuq. Şairin tara, tarın şöhrətini dünyaya yaymış Ramiz Quliyevə sənətkar məhəbbəti sonsuzdur.

*Ustad özünü unudub tamam,
Yaşayır nəğmənin qayğılarıyla.*

*Sönmüş ürəklərdə yandırmışdır şam,
Tara ürək verir o öz tanyala.*

Fikrimizcə, M. Qacarı "Ramiz zirvəsi" poeması Ramiz Quliyev sənətinə, tarımıza, muğamlarımıza bir nəğmə çaləngidir.

Sevindirici haldır ki, respublika radiosunun musiqi verilişləri redaksiyası bu poemaya biganə qalmayıb, onun motivləri əsasında musiqili kompozisiya hazırlayıb. Kompozisiyada Ramiz Quliyevin ifasında muğam par-